

Nr. 122 - 17. årgang
November 2019

Strandgårdsbladet

Flere generationer – både gamle og nye Brobizzes – mødtes den 28.9.

home *fritid*

Sol, strand, salg og vand

Klik ind på home.dk/fritid og se, hvorfor home er den bedste til at sælge dit fritidshus

HOLBÆK

Michael H. Jørgensen a/s
Statsautøjemøglægere & valuarer, MDE
Labæk 13, 4300 Holbæk
holbaek@home.dk
T lf. 59 43 59 59

www.home.dk

home

vi vil være din foretrukne ejendomsmægler

EJENDOMSMÆGLERKÆDE FOR DANSKE BANKKONCERNEN

Bestyrelsen orienterer

Dét var så den sommer anno 2019.

Broen er oppe og på vej i vinterhi.

Fællesarealerne står som man må forvente på denne tid af året.

Fra 1. august og til dato har vi fået ca. 400 mm regnvand, hvilket området har båret præg af, men heldigvis fungerer vore *dræn* – med få undtagelser – så vi kan færdes i området, tørskoet. At vi skaffer vand væk, kan man blot ved at gå en tur på stranden se på de mængder, der løber ud af rørene i vandkanten.

Bestyrelsen påregner at etablere nogle områder (2 x 8 m) som ”*blomsterenge*” for bier og andre insekter.

Områderne etableres i umiddelbar forbindelse til vore gangstier, så græsset kan holdes nede af vores vicevært, *Jan*. På den måde kan vi bidrage til genetablering af biodiversiteten i området.

Er der medlemmer, som vil eller kan påtage sig at bidrage hører vi gerne fra jer. Kontakt bestyrelsen, *Klaus Øst 47*.

Er der medlemmer, som har *ideer til ændring af områdets udseende eller forbedringer* så kom med dem. Ideer skal ikke nødvendigvis vente til generalforsamlingen.

Der er stadig ikke noget afgørende nyt omkring *kloakering af området*, men vi håber stadig, at der bliver ”lagt en plan” fra Kommunens side.

Lapning af huller i vejene skulle gerne være afsluttet, inden den første sne falder ! - ja, det er jo vinter i hht. kalenderen.

Vi har aftalt med *Tim, Ø 1*, at han *rydder sne* i påkommende tilfælde, så vi fastboende kan komme til købmanden! og weekend-gæsterne kan komme ud i naturen.

Håber alle er friske og raske, så vi ses til foråret.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen

e-mailadr.: gf@strandgaarden-tusenaes.dk,

Hans Jørn: 2218 4120 * *Angela*: 22990103

Bænkene blev der ikke brugt tid på at sidde på. Først til næste sommer. .

En rigtig god tradition

Lørdag den 28. september lykkedes det endnu en gang at få bragt badebroen godt i land. Ikke alene var vejret med de energiske brobizzes, men det var så heldigt, at der var et pænt fremmøde af såvel **veteraner som nye ansigter**. I løbet af det par timer blev broen taget op og pakket sammen. En time senere var der, som traditionen byder, inviteret indenfor til en dejlig frokost med såvel varmt som koldt, vådt som tørt, under hyggelige former på Strandgården.

Steen, V3, er ikke gået under bordet i gængs for-stand, men gået i gang med et højt nødvendigt reparationsarbejde, så frokosten kunne fortsætte uden problemer.

Det kunne vist næppe være bedre. En meget stor tak til de energiske broarbejdere og til dem, der stod for frokosten og selvfølgelig også til dem, der lagde hus til og klarede det dermed forbudne.

Ifølge den konstituerede brolaugsformand synes broen ikke at have taget skade af medlemmernes brug i løbet af sommeren. Så nu kan den så ligge i dvale vinteren over, hvis vejrguderne ellers vil det, til den skal op igen. Skal traditionen også på dette punkt holdes i hævd bliver det 25. april 2020. Det er så det fromme håb, at der må blive et lige så stort fremmøde på 28.9., også gerne nye ansigter, som altid er velsete.

Her er blot et lille udsnit af nogle af frokostdeltagerne og somme af bordets glæder af vådt og tørt—koldt og lunt.En fortjent tak.

Fotos fra frokost: Marianne, Ø44, øvrige incl. forside: Erling, V31

NjEL-SERVICE

EL-INSTALLATIONER TELE/DATA INSTALLATIONER

aut. El-installatør Niels Jørgensen

Vestergårdsvej 66, 4300 Holbæk Tlf. 59 46 15 04

www.nj-el.dk

nj@nj-el.dk

*NJ El-service, den lokale el-installatør,
din garanti for en sikker forbindelse!*

Plæneklipperservice.dk

v/ Torben Gundersen

Landevejen 83, 4532 Gislinge

**Salg, service og reparationer af
have-park maskiner**

Service af almindelig plæneklipper:

Motorolie, tændrør, luftfilter skiftes, slibning af kniv, motor justeres.

Pris 500 kr. inkl. moms

*

TILBUD

Service af almindelig havetraktor:

Motorolie, tændrør, luftfilter skiftes, slibning af knive, remme efterses,
dæktryk kontrolleres.

Pris 1.295 kr. inkl. moms

*

***Vi sælger og servicerer have-park maskiner
og reservedele til:***

Stiga, Texas, Partner, McCulloch, Flymo,
Briggs & Stratton, Efco, Honda, Tecumseh, Alko, Ginge,
Stihl, Husqvarna, Jonsered,
Variant trailere, m.fl.

Ring eller kig forbi for et uforpligtende tilbud.

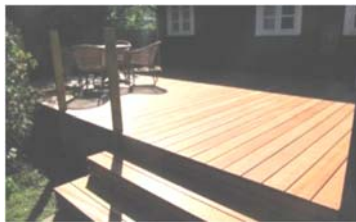
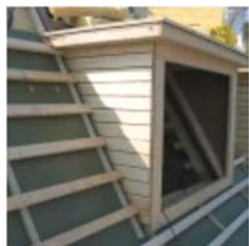
Tlf. 28 15 65 25

Plæneklipperservice.dk * www.plæneklipperservice.dk

TJ Tømrrerservice

(kun et stenkast fra Strandgården, lige ved Audebo dæmningen)

Vi har stor erfaring indenfor:
Tagrenovering / Vinduesudskiftning
Enfamiliehuse / sommerhuse
Forsikringskader

*Vi er et kvalitetsbevidst tømmer og snedkerfirma, v./
Tømrmester Tommy Woxholt, og Tømrmester Jørn Løvenhorst.*

TJ Tømrrerservice

Audebo Skolevej 14 - 4300 Holbæk

www.toemrrerservice.dk * tj@toemrrerservice.dk

Tommy 2162 3130

Jørn 2025 6436

Ring til os

og få en snak om dine planer, og en fast pris på dit byggeprojekt

Dronningernes internationale – et par eksempler

”Morgenstjernen”s korte bane - Gunhild

Den 26. marts 1027 overværede *Knud den Store* den tyske kong *Konrad 2.s* kejserkroning i Rom. De to mænd benyttede også festlighederne til politiske forhandlinger, om bl.a. handels-spørgsmål, og sikkert også forholdene syd for den dansk-tyske Eider-grænse, dvs. den nordlige del af Holsten, eller måske hele Holsten. Der blev i hvert fald senere indgået en for Knud gunstigt aftale om forholdene dernede. Endvidere bestemtes det, at den skulle besegles via et ægteskab mellem Knuds og dronning Emmas datter *Gunhild* (1020-1038) og Konrads søn og arving *Henrik* (3) (1017-1039-1056). En dengang helt almindelig måde til at besegle politiske aftaler på.

Gunhild var som nævnt datter af Knud den Store (ca. 995-1035), konge af England fra 1016 og af Danmark fra 1018, og *Emma* (985-1052), datter af *Richard 1.*, hertug af Normandiet og hans gemalinde *Gunnora*. Richards farfar var Rollo. Gunnora kom fra en fornem normannisk familie med danske aner. Richards far var dermed halvt dansk og halvt fransk, mens det må formodes, for ikke alt vides omkring Gunnoras forældre, at hun var af dansk blod helt igennem. Knud var søn af *Svend Tveskæg*, men det er usikkert om Svend var helt dansk. Hans far *Harald Blåtand* var i hvert fald på et tidspunkt gift med en vendisk fyrstedatter, *Tove*. Det ved vi, fordi hun rejste en minde(rune)sten for sin mor. Harald var også gift med den svenske Gyrið, men det vides ikke med sikkerhed, hvornår han var gift med de to, ej heller hvornår Svend Tveskæg blev født. Derimod er det sikkert, at Svend var gift med en formentlig polsk prinsesse *Swietoslawa*, og at hun var mor til såvel Knud som til den svenske konge *Olof Skötkonung*. Det fremgår af den ”mindebog” om Knud Emma bestilte, da hun var blevet enke (*”Encomium Emmæ Reginae”* eller *”Gesta Cnutonis Regis”* (ca. 1050). Så meget kan tyde på, at Emma var mere dansk end Knud. Hun havde, inden hun blev gift med Knud, været gift med den angelsaksiske konge *Æthelred* med tilnavnet *den Rådville*. Han døde 23.4. 1016. Han mistede sin kongeværdighed første gang i efteråret 1013, da Svend Tveskæg og Knud erobrede England, men genvandt den, da Svend døde i februar 1014. Senere sloges Knud og Æthelreds søn *Edmund Jernside* om magten. Edmund døde belejligt nok allerede 30.11. 1016 og derefter blev Knud enekonge. I juli 1017 blev Emma og Knud gift. Vistnok i London. Året efter fødte hun Hardeknud og i 1020 altså Gunhild. Med Æthelred havde Emma bl.a. sønnerne Edward og Alfred Ætheling og to døtre.

Et alternativ til ægteskabet

De fyrstelige døtre behøvede ikke at kere sig om det daglige brød eller om beklædning. De havde sikkert en forventning om et liv inden for de rette sociale / økonomiske rammer. Et liv i social tryghed, der som oftest, at dette liv skulle udfolde sig inden for ægteskabets rammer. Alle fyrstebørn, uanset køn, indgik som brikker i det politiske spil. Også efter at kirken var begyndt at kræve de involverede parters frivillige ja-ord i forbindelse med selve brylluppet. Dette var ikke just velset i de fornemme kredse, men indført efter mange års intense diskussioner – baseret på kirkeretten. Men de fleste brude og –gomme har formentlig affundet sig med det af hensyn til familiefreden, uanset hvad de ellers mente om sagen. Slægtens (og samfundets) forventninger var af kolossal betydning.

Der var nogle døtre, også i de allerøverste lag, der ikke blev gift – enten fordi det af en eller anden grund ikke var muligt at finde en passende mage til dem, eller måske fordi de ikke ville. kunne bestemme, om han skulle være kejser eller ej. Det var i praksis – for det meste – pavens villighed til at opfylde ønsket og lade det foregå i Peterskirken. Just som det skete med Agnes og Henrik – af en pave, der sad på Henriks nåde og unåde.

Selv for en prinsesse af blodet var et ægteskab ikke lig med nogen dans på roser. Der kunne være både det ene og det andet i vejen. Det var ikke nødvendigvis, fordi de havde deres udseende imod sig eller var ”skøre” på en eller anden måde, at de aldrig stod brud. De havde måske fået afsky for betingelserne hjemme og uden håb om forbedringer.

En løsning på dette datter-problem var at placere hende i et nonnekloster – som abbedisse naturligtvis. Måske ikke straks efter indtrædelsen, men hurtigt efter. Om ikke andet som nominel abbedisse, mens den anden eller flere i fællig sørgede for det rent praktiske. I Tyskland f.eks. var de såkaldte ”rigs(nonne)klostre”, så at sige oprettet og indrettet til formålet. De mest berømte er *Gandersheim* og *Quedlinburg*, begge i Sachsen og grundlagt af medlemmer af kejserfamilien eller i hvert fald af fyrstelig herkomst.

Bryllup

Det var som dansk prinsesse Gunhild kom til Tyskland som prins Henriks brud. Som det var sæd og skik ved sådanne begivenheder medbragte hun sit eget lille hof, der skulle hjælpe hende med at finde sig til rette i det nye land og under de nye omstændigheder. Takket været Otto 1.s styre i årene 936-73, var Tyskland på alle måder blevet det førende – og absolut – største rige i Europa. Hvad de efterfølgende kejsere selvfølgelig levede højt på. Tyskland havde ikke været helt så ødelagt af de udenlandske røverbander, som England og Frankrig, og heller ikke helt så medtaget af indre uroligheder mellem stammehertuger og lokale stormænd, som i Frankrig, hvor hele riget var opløst i mange mere eller mindre selvstændige enheder, der lå i konstant indbyrdes strid, hvilket hjalp vikingerne en del, når de angreb. Oveni kunne de tjene gode penge ved at optræde som lejetropper i de interne skærmydsler.

I juni 1036 holdt kejser Konrad 2. Henriks bryllup med Gunhild i Nijmegen (nuv. Holland). Gunhild var efter sin fars død tilsyneladende flyttet til Danmark, hvor hendes bror *Hardeknud* (ca. 1018-1035-1042) nu var konge. I England regerede hendes halvbror *Harald Harefod* (ca. 1015-1035-1040), der var søn af Knud og hans første kone (el. frille) *Ælgifu*. Hardeknud og Gunhild hørte til Emmas afkom. Det betød, at de fleste af hendes ledsagere var danske. Blandt dem var hendes kapellan og skriftefader *Tymme*, der forblev ved hendes side til hun døde. I Tyskland antog Gunhild navnet *Kunigunde*, et navn som også kejser *Henrik 2. den Helliges* gemalinde havde båret. Tymme skiftede sit ud med *Thietmar*. Den slags navneskifte var meget almindeligt. I Kiev-Rusland var det almindeligt, at et barn fik to navne ved dåben. Dels et russisk og dels et nordisk, fordi der var så mange skandinaver involveret i de fyrstelige familier. Det antages af nogle, at den omstændighed, at hertuginde *Ingeborgs* søn med Knud Lavard kun fik navnet *Valdemar* (ingen andre kendes) afslører, at han ikke alene blev født i Kiev, men at det også var meningen, at han skulle blive dér. Ingeborgs far *Mstislav* havde det nordiske navn *Harald*. Sikkert fordi, at hans morfar var *Harold Godwinson*, den sidste angelsaksiske konge før *Vilhelm Erobreren*.

Kortet viser det Tysk-romerske kejserrige som det tog sig ud i 1115. I forhold til Gunhilds tid er det udvidet noget mod øst, men kortet giver dog et ganske godt indtryk af kejserrigets dominerende størrelse i 1000-tallets Europa. Balkan hørte mestendels det Østromerske (byzantiske) kejserrige til, og Pyrenæerhalvøen for 2/3-deles vedkommende beslaglagt af det muslimske kalifat i Cordoba.

Den ”italienske syge”

Som beskrevet i sidste nummer var den rige, men stærkt splittede italienske halvø et konstant omstridt område. Som fortalt lykkedes det Otto 1., absolut ikke uden grund kaldet den Store, i 962 at sikre sig området ned til Rom, så hans rige fik navnet Det (hellige) tysk-romerske (Kejser)rige. Dette rige eksisterede – i hvert fald på papiret – indtil 1806, da kejseren fandt tiden inde (pga. nederlagene til Napoleon) til at ændre sin titel til kejser af Østrig senere med tilføjelsen konge af Ungarn. Men i praksis var det gået galt længe før. Som omtalt i sidste nummer var kejserne på Dantes tid – årtierne før og efter 1300 – kun skinkejsere.

Ret beset varede det ”rigtige” kejserrige, som regulær stormagt, i knap tohundrede år – og årsagen var ikke mindst problembarnet Italien, men især pavemagten. Italien blev først samlet, næsten som det er nu, i 1870, efter indre opgør siden 1848. Indtil da var området opdelt i en række større og mindre stater.

Ligesom Tyskland gik i opløsning i middelalderen blev det først samlet, men kun på en delstats-måde ved det nye kejserrigesopståen i 1870. Kun under Hitler (1933-45) var Tyskland et samlet rige uden ”særriger” eller delstater som nu.

Før jul i 1036 drog Konrad i spidsen for en hær sydpå til det kronisk urolige Italien. Gunhild tilbragte julen med kejserinde *Gisela* og sin mand i Regensburg. Ifølge Konrads biograf *Wipo* var Gunhild blevet meget afholdt af kejserfamilien og hoffet. Han omtaler hende som *Morgenstjernen*, hvilket kan tydes som et kælenavn kejseren gav hende. Det passer også meget godt med hans imødekommenhed over for i hvert fald nogle af hendes ønsker. Inden Konrad drog sydpå, havde han efter Gunhilds ønske optaget Tymme som *regius capellanus*, dvs. kongelig kapellan, hvilket var et vigtigt skridt hen mod et bispeembede.

I maj 1037 drog Gisela, Gunhild og Henrik også til Italien. Henrik i spidsen for en hjælpehær, som hans far havde behov for. Mildest talt. Ved juletid 1037 var de alle i Parma. Farlige situationer opstod da indbyggerne gjorde oprør. Samtidig opstod endnu flere problemer sydpå. Fyrst *Pandulf 4.* af Capua havde forulempet det berømte kloster *Monte Cassino*, den hellige Benedikts kloster, hvor han havde skrevet den *Regula*, der styrede livet i de fleste klostre i Vesteuropa, hvorfor det spillede en særlig rolle middelalderen igennem. Karl den Store havde været en af dets sikre støtter. Det fortsatte, så klostret blev meget stort og rigt, ud over berømmelsen. (I dag er det herhjemme nok mest kendt for kampene omkring det under anden verdenskrig i 1944.). Det siger noget om klostrets betydning, at Pandulf for at sikre en foreløbig fred måtte betale Konrad 300 pund guld samt stille en datter og søn som gidsler. Gunhild var til stede ved forhandlingerne og fik set klostret. Straks efter drog hæren med alle de fornemme personer i ilmarch mod Adriaterhavskysten og derfra mod nord. For at slippe for en usynlig fjende, de ikke kendte våben imod.

Men de var ikke hurtige nok. Epidemien (fmlt. malaria) indhentede dem og blandt ofrene var Gunhild (18.7.) og hertug Herman 4. af Schwabien. Som det var skik dengang blev ædlingene parteret, balsameret og bragt hjem, så de kunne blive begravet på en passende måde, svarende til deres høje byrd. Gunhild blev bragt til Konrads familiekloster i Limburg (ved Liege) og bisat i klosterkirkens krypt.

Mirakuløst overlevede den datter (*Beatrice*), som Gunhild fødte i Italien, og kom med tilbage til Tyskland. Hun blev, da hun var ca. otte år, indsat som abbedisse i de kejserlige nonneklostre Gandersheim og Quedlinburg. Her forblev hun indtil sin død i 1061. Efterfulgt på begge poster af sin halvsøster *Adelaide* (2.) (1045-1096). Det var en nærmest klassisk måde at sikre fyrste

døtre en passende tilværelse, når de af en eller anden grund ikke kunne blive bortgiftet eller på anden måde rodes ind i det spagede politiske spil.

Der findes desværre ingen samtidige billeder af Gunhild, men der findes et meget samtidigt billede af hendes forældre – den ældste gengivelse af et dansk kongepar – nemlig af dronning Emma og kong Knud den Store fra 1031. Billedet stammer fra "Liber Vitae", der oprindeligt hørte hjemme i Hyde Abbey i Winchester, Knuds hovedstad. Nu findes det på British Museum. Om Emma og Knud har siddet model for tegneren tør jeg dog ikke stå inde for. Men sådan så et kongepar i hvert fald ud i 1031.

5.5. 1038 døde Godehard, biskop af *Hildesheim*. Det skete mens Konrad mv. befandt sig i Italien, men der gik straks besked ned til dem. Den nåede så hurtigt frem, at Gunhild, vel nærmest på sit dødsleje kunne overtale Konrad til at indsætte Tymme på det ledige bispesæde. På den måde viste Konrad, hvor stor pris han satte på Gunhild, og Gunhild viste sin store velvilje overfor Tymme. *Hildesheim* var et af de mest berømte klostre i Tyskland, kunst- og lærdomscenter, og det var i øvrigt her, at den senere så berømte danske biskop og ærkebiskob *Eskild* (Absalons forgænger) var i præste- og bispelære. Tymme døde 14.11. 1044.

Henriks situation efter Gunhilds død

Da Henrik meget uventet og meget tidligt blev enkemand, måtte han finde sig en ny gemalinde. Henrik var ikke mere end tyve år, og Gunhild nåede ikke at skaffe riget den arving, som lå som et fast krav til hende og Henrik at sørge for. Det var i virkeligheden en dronnings vigtigste opgave. Der var godt nok altid ballade i forbindelse med et tronskifte, men det hjalp som oftest gevaldigt, når der i forvejen var en udvalgt tronfølger. Sådan var det i hele Europa, og det uanset om det drejede sig om en konge, en hertug eller greve. Her kan en kejser roligt holdes uden for. Kejserne var altid konger af Tyskland og det var først efter forhandlinger med paven – incl. mere eller mindre armvridning – før det blev afgjort om og i givet fald hvornår kongen skulle kejserkrones. Efter Otto 1. var blevet det i 962, lå det fast, at det skulle foregå i Rom – i Peterskirken og af paven, hvis det skulle være helt rigtigt. Tyskerne havde hellere set, at det skulle foregik i Aachen i Karl den Stores berømte slotskapel, men for den sags skyld gerne af paven, men det lykkedes altså kirken at fastholde Rom som en nødvendighed. Her spillede forholdet til det "helt rigtige kejserrige" det Østromerske (Byzants) også ind. Samt den meget vigtige omstændighed, at Skt. Peter hvilede i Rom. Det rakte altså ikke med Roms domkirke Laterankirken. En rigtig kejserkroning fandt sted ved højalteret i Peterskirken – lige over Skt. Peters grav.

GRØN ANLÆGSSERVICE

HESTIA

Ny Hagestedvej 5 - 4532 Gislinge

Tlf. 59 46 06 07 / Mobil 40 98 06 10

e-mail: hestia@mail.dk – www.hestiais.dk

Vi tilbyder en bred vifte af top-professionelle ydelser

Fliselægning og anlæg af stensætninger til bede eller støttemure

*

Anlæg af græsplæner og blomsterbede

*

Topdress og fjernelse af mos i græsplæner

*

Fræsning og grubning af haver

*

Træfældning og beskæring

*

Stubfræsning

*

Anlæg og vedligehold af havedamme

*

Miljøvenlig ukrudtsbekæmpelse i belægninger, plæner og bede

*

Skadedyrsbekæmpelse

*

Løbende vedligeholdelse af haver og parker

Det kunne godt ligne et rigtigt eventyr – hvis ikke...

I 1019 giftede hertug *Vilhelm 5. af Aquitanien* og greve af Poitou (969-95-1030) sig for tredje gang, denne gang med den meget fornemme *Agnes af Burgund* (995-1068) datter af Otto-Vilhelm, greve af Burgund og hans gemalinde Ermentrude de Rouchy (958-1005). Agnes var langt fornemmere end henvisningen til hendes forældre tyder på. Hun havde så at sige den ene fod i Karl den Stores slægt og den anden i Otto 1. den Stores. Meget fornemmere kunne det ikke være. Hertug Vilhelms hof var et meget civiliseret og kulturelt interesseret sted. Lille-Agnes lærte formentlig også både læse og skrive. **Dette meget kulturelle indslag ved hoffet holdt sig. Det var her troubadurdigtningen florerede. Den mest berømte troubadur var hertug Vilhelm 9. kaldet Troubaduren. Hans berømmelse blev senere noget fordunklet af sønndatteren Eleanor (1122-1204), der nu nok er bedst kendt som Richard Løvehjertes og prins Johns mor. Hun var først gift med kong Ludvig 7. af Frankrig og derefter med kong Henrik 2. af England.**

I løbet af ægteskabet skænkede Agnes rige gave til Cluny. Dels fordi Cluny var det mest berømte kloster i Burgund og efterhånden også i den romerske kristenhed, og dels fordi det var hertug Vilhelm 1. af Aquitanien, der i 909 havde stiftet klostret, som derfor havde en nær kontakt med såvel det burgundiske herskerh som stifterens. Agnes hørte til Clunys sikre støtter hele sit liv. Der gik nogen tid, før Agnes gjorde sin pligt og fødte sin mand en søn, hans anden. Det skete i 1023. Året efter fik hun en datter, en ny *Agnes*, og i 1025 endnu en søn. I 1030 døde hertugen og efterlod sin gemalinde seks uforsørgede børn – tre af hvert køn. Da den ældste søn allerede var udset som ny hertug, mistede Agnes indflydelse ved hoffet, og giftede sig i 1032 med grev *Geoffrey 2. af Anjou*, søn af den store greve Fulco 3. Nerra. Af de seks børn tog hun kun den lille Agnes på syv-otte år med til Anjou. Her levede hun trygt og sikkert, lidet kendt i de næsten ti år. Uden for borgens mure var der ellers rigeligt med problemer og stridigheder. Lille Agnes holdt sig vist klogelig indenfor murene. Men den store verden var ikke indstillet på at blive udenfor.

Besøget

I sommeren 1043 fik Agnes og grevparret meget fornemt besøg. Næppe helt uanmeldt. Gæsterne var en delegation fra det tyske hof. Man ville høre om den små Agnes kunne tænke sig at blive gift med Europas mægtigste fyrste: Kongen af Tyskland, Henrik 3. Man kunne love gode sociale vilkår, en hel del rejser, men alt i alt et efter tidens normer ganske luxuriøst liv i fornemme fysiske omgivelser. Jobbet var sådan set nemt nok. Det bestod primært i at levere en livsduelig arving, der i tidens fylde kunne overtage sin fars magt og indflydelse. Det virkede ikke som nogen alt for anstrengende opgave, hverken fysisk eller psykisk. De risici, det dog også rummede, har man nok forbigået eller søgt negligeret. Eller man er måske gået ud fra, at det var nærmest almen viden, at der var visse risici især i svangerskabets sidste tid og under selve fødslen. Statistik kendte man ikke til, men beregninger i nyere tid afslører, at f. ml. 15-25% af de fødende kvinder døde i barselsseng, og at 40-50% af børnene ikke nåede femårsalderen. Det skulle være mange, mange år, før det blev bedre i Europa. (Omkring 1900 var børnedødeligheden i Københavns værste slumkvarterer, Adelgade-Borgergade- området ca. 50%.)

Det var et tilbud, som Lille-Agnes hverken kunne eller ville svare på. Hendes mor og stedfar dårlig nok. Det indebar risici, der sagde spar to til problemerne omkring arvingen(erne). Det var en sag, der meget pludseligt kunne udvikle sig til mere end superfarligt storpolitisk sprængstof. Det er stort set umuligt at foretage sammenligninger med noget i nutiden. Dertil er situationerne alt, alt for forskellige.

Det var dengang en selvfølge, at det var de voksne, dvs. primært forældrene, der bestemte hvem, der skulle giftes med hvem. Det var som oftest også nødvendigt. I dette tilfælde var det mildt sagt mere end højst nødvendigt. Det er ikke en gang sikkert, at moder Agnes og stedfar Geoffrey var specielt vilde med det ellers så fornemme tilbud. Det kunne nemlig som nævnt medføre et hav af problemer. Det kan være oplysende at kaste et blik blot på den eftertragtede kvindes nærmeste familie.

Hun havde bl.a. en bror, der efter faderens død var blevet hertug af Aquitanien og greve af Pitou, dvs. et stort område af Sydvestfrankrig. Han var en af den franske konge *Henrik 1.s* mægtigste vasaller. Hun havde også en anden bror, der var greve af Gascoigne, der lå lige syd for Aquitanien. Også en mægtig vasal.

Endnu en af denne konges mægtige vasaller var greven af Anjou, der lå lige nord for Aquitanien, faktisk nærmeste nabo. Greven var som sagt Geoffrey 2., der var gift med moder Agnes fra 1032 til 1050. Altså på tiden for frieriet. Han var søn af ingen ringere end Fulco Nerra (970-987-1040), den mest berømte af Anjou-greverne og den, der lagde grunden til deres magt. Han nedstammede på mødrene side fra Karl den Store. Geoffrey var godtnok ikke blodsbeslægtet med Lille-Agnes, men eftersom han var gift med hendes mor, hørte han alligevel til inden for incenstgrænsen.

Mor Agnes var som nævnt datter af greven af Burgund. Dette rige og strategisk vigtige område har haft en meget omtumlet historie. For ikke at gøre forvirringen mindre så bestod området på den her omhandlede tid af hertugdømmet Nordburgund, der regeredes af den franske kong Robert den Frommes søn, der selvfølgelig også hed Robert og som regerede fra 1032-76. Syd for lå grevskabet Burgund, og her herskede mor Agnes' bror Renauld fra 1026-57. Dette område var stærkt ombejlet af såvel Frankrig som Tyskland, hvorfor greven efter bedste evne forsøgte at holde sig så selvstændig som mulig. De tre fællers områder omfattede formentlig knap halvdelen af dav. Frankrig.

Der var altså kort sagt – for dette her er langt mere kringlet og kompliceret, end det her kan udredes – tre meget mægtige mænd tæt på Lille-Agnes: broderen, stedfaderen og morbroderen. Men som om det ikke var nok, havde hver af disse tre en rad af vasaller, som havde aflagt hyldningsed til en af dem, og disse undervasaller havde igen deres egne vasaller etc. etc. De tre store havde en – i det mindste moralsk forpligtelse – til at støtte deres frænde Agnes, hvis der var behov for det. Og en sådan støtte kunne meget nemt, i praksis nærmest uundgåeligt, involvere deres vasaller. Det kunne medføre voldsomme problemer, ved en evt. krig mellem den franske og tyske konge.

”Den franske dårskab”

”Nu ser vi den franske dårskabs skammelige vaner indført i vort kongerige,” skrev abbed *Sigfried* fra det berømte kloster i Gorze (nuv. Nordøstfrankrig) til sin kollega *Poppo* af Stablo (nuv. Stavelot i det østlige Belgien). Veråbet var forårsaget af meddelelsen om Agnes' giftermål med Henrik 3. i 1043. Det kunne ikke skyldes Agnes personligt. Hun var et ganske ubeskrevet blad på det tidspunkt. Men ved rejsen til Ingelheim (ved Rhinen nær Mainz) overskred hun og hendes følge ikke blot Rhinen, men også den gamle Limes, grænsen mellem Romerriket og den (barbariske) germanske verden. Limes havde været uden praktisk betydning i ca. 600 år, men eksisterede fortsat som en kultur- og sindelagsgrænse – hvad den i visse henseender gør den dag i dag. Det var (og er) også grænsen mellem de romanske og german-

ske sprog.

Det vakte tit bekymring i overklasserne, verdslige som gejstlige, når en ny fyrstelig brud dukkede op på arenaen. Ingen kunne forudsige, hvad det ville føre til. Om bruden ville koncentrere sig om sin egentlige, i hvert fald vigtigste opgave – arvingerne, eller om hun ville blande sig i sin gemals daglige arbejde mht. det politiske af enhver art. Hvor aktiv hun i givet fald ville blive – og om hun gik åbenlyst til værks eller trak i de rigtige tråde bag kulisserne. Hun kunne meget vel få stor indflydelse på tildeling af privilegier, len og fordeling af donationer af forskellig art. Hun kunne også fremme nogles karriere og spolere andres. Og andet. Meget afhængt selvfølgelig af, om det var hende, der sad på gemalen – i det skjulte – eller omvendt. Det kunne ingen vide på forhånd.

Et af de mere alvorlige problemer kunne være, hvis gemalen døde længe før bruden, men efter at bruden havde leveret den eller de fornødne arvinger. Tit var der andet og mere end kongekronen at arve (hertugdømmer mv.). (I 1051 blev den franske konge *Henrik 1.* (f. 1008, kronet 1031) gift med *Anne* (Anna), datter af storfyrst Jaroslav den Vise af Kiev og hans gemalinde Ingegerd Olofsdotter, datter af Olof Skötkonung (fintl. Knud den Stores halvbror) af Sverige. I 1052 fødte Anne en søn, der fik navnet *Philip*.

Et brud på traditionen. Men den var blevet fulgt skulle Philip havde heddet enten Robert efter sin farfar eller Hugo efter sin oldefar. Det var i 1052 første gang navnet Philip dukker op i Vesten, mens det var almindeligt i Østeuropa, bl.a. et populært helgennavn. Det var – måske – første gang Anne viste sin indflydelse. Og langt fra sidste i øvrigt. Kulturelt stod hun langt over sin gemal og de andre stormænd ved hoffet. Hun kunne både læse og skrive, samt talte flere sprog. Hun omtales tit som medudsteder af vigtige dokumenter mv.

Barndomshoffet i Kiev var et lærdomscenter. Det gav sig bl.a., at de læse-, skrive- og sprogkyndige døtre blev forment gift (dronninger i hhv. Norge, Ungarn og altså Frankrig), og overgik deres gemale i slige kundskaber. I 1060 døde Henrik og Philip blev konge 8 år gl., og sat under et formynderstyre, ledet af Anne. Hun giftede sig igen i 1062 med Henriks fætter, og hvilket vakte megen uro og modvilje, så hendes lederskab varede kun et par år eller så. Men I. Hun oplevede derfor ikke det sidste og mest voldsomme opgør mellem Gregor og Henrik, der sluttede i 1084 med Gregors flugt fra Rom, mens hans ven Robert Guiscard mistede kontrollen over sine (syditalienske) normanner-krigere, der benyttede lejligheden til at hærge Rom på det frygteligste. Gregor døde i Salerno i 1085. Men det betød langtfra, at striden sluttede. Den fortsatte i hele Vesten i flere hundrede år.

Henrik 3. og Agnes knælende foran en overraskende mørklødet Jomfru Maria. Illustration fra Speyer Evangeliet 1046, samme år som kejserkroningen. Speyer Katedralen er en af de ottonske rigskatedraler, og et af forbillederne for domkirken i Lund. Et evangelium er et udvalg af evangelietekster.

Men hun havde dog også en del af Philips regeringstid en ret stor indflydelse. Til hun døde 5.9. 1075. Philip døde først 30.7. 1118.

Endnu et bryllup og dets følger

Ægteskabet mellem Henrik og Agnes skyldtes formentlig det ”absurd udstrakte incestforbud”. Det omfattede dengang syv slægtled og udover blodbeslægtede også dem, der var ”åndeligt” beslægtede, som f.eks. faddere o.l. Kort sagt en uoverskuelig mængde personer, dækkende en periode på omkr. 200 år. Det var langt mere end selv de mest velorienterede havde styr på. Forbuddet i den udstrækning gjaldt indtil liberaliseringen ved det 4. Laterankoncilium i 1215, da gik man fra syv til fire slægtled, svarende til romerrettens regler.

Alt gik dog i orden. I november 1043 blev Agnes og Henrik gift i Karl den Stores yndlingspals i Ingelheim. Med pomp og pragt må man formode. Efter at have overstået bryllupsfestlighederne, gik Agnes i gang med at finde ud af, hvad det ville sige at være dronning. Ligesom hun også skulle forberede sig på sin vigtigste opgave i embedet: at levere de krævede arvinger. Det var jo ikke lykkedes for Gunhild, der ”kun” fik en datter og døde så kort efter. Hvis man ellers vil tilgive det lidet høflige og derfor ikke særligt respektfulde udtryk, må man sige, at Agnes ikke lå på den lade side. I 1045 fødte hun datteren Adelaide (†43<9,/i 1047 endnu en datter Gisela († 1153)/1437; edny ghwwohwkdwlfn p hg P dwgh †4493,1Rp vghu š 1 4383 š iln kxq omsider en søn Henrik (†4439,/der senere skulle blive den nok så omstridte Henrik 4. I 1052 fulgte endnu en søn, Conrad, der allerede to år efter blev hertug af Bayern, men døde allerede året efter. Samtidig med hans ophøjelse til hertug, fik Agnes sin fjerde datter Judith (†43<9,/ghu vghh blev gift med kong Salomon af Ungarn og efter ham Ladislaus 1. Herman, hertug af Polen. Hun gjorde med andre ord sin pligt. Men der blev også tid til andet. Bl.a. en udenlandsrejse med et særligt formål.

Kejserkroningen

Henrik blev som nævnt konge i 1039. I de første syv år af hans regeringstid var forholdene i Rom mere end utroligt rodede. I 1046 var det så slemt, at tre mænd påstod, at de hver især var valgt til pave på lovformelig måde. En sådan uorden kunne Henrik ikke acceptere. I sensommeren 1046 drog han til Italien for at få orden i tingene. I byen *Sutri* (nord for Rom) indkaldte han til en synode (kirkemøde) 20.12. Han gik energisk og radikalt til værks, fyrede ganske enkelt alle tre. Uden nåde og uden pension. I stedet for indsatte han - egenmægtigt - den tyske biskop *Suitger af Bamberg* som ny pave, *Clemens 2*. Han blev indviet i Peterskirken i Rom 25.12. og straks efter indvielsen kronede han Henrik og Agnes som hhv. kejser og kejserinde. *Bemærk datoen:* det var også juledag Karl den Store blev kejserkronet 800 – samme sted.

Umiddelbart betød en kejserkroning ikke noget særligt. En nykronet kejser havde den samme magt m.m., efter kroningen som før. Men han skilte sig selvfølgelig ud fra de øvrige konger i Europa. Uanset titlen lå magten hele tiden dér, hvor han kunne sikre sig den med sine våben – direkte eller indirekte.

Blandt de tyske stormænd, verdslige såvel som gejstlige, var der ingen udpræget begejstring for en kejserkroning i Rom (helst i Peterskirken) med paven som en af hovedpersonerne. Det var bedre, hvis den var foregået f.eks. i Karl den Stores gamle slotskapel i Aachen eller en af de store tyske domkirker – foretaget af en tysk ærkebisp. Men nu var det blevet tradition, at det var Rom, der var det rigtige sted og med paven som den, der foretog kroningen. Det var sådan kongerne så på det – og det lige fra Otto 1. i 962. Det var ikke dem, der valgte kongen, der kunne bestemme, om han skulle være kejser eller ej. Det var i praksis – for det meste – pavens villighed til at opfylde ønsket og lade det foregå i Peterskirken. Just som det skete med Agnes og Henrik – af en pave, der sad på Henriks nåde og unåde.

Ude og hjemme

Mens Agnes tog sig af det sociale og caritative arbejde samt ind imellem gjorde hvad hun kunne for at støtte Cluny og dets interesser i kejserriget, brugte Henrik tiden på nærmest traditionel vis: krigshandlinger, forhandlinger, domsafsigelser mv. Der var både en del interne problemer i den tyske del af riget og gennem flere år involvering i interne ungarske tronstridigheder, som ikke lod sig afgøre ”sådan på en studs” Som de fleste andre fyrster var han konstant på rejse – inden og udenfor rigets grænser. Det var meget hårdt både fysisk og psykisk, så det er ikke så underligt, at han døde af sygdom 5.10. 1056, knap 39 år gammel. Efterladende enke, tre døtre og en søn. Samt ikke få problemer, somme meget alvorlige.

Henrik 4.s første tid

Da Henrik 3. døde var Henrik (4.) kun seks år, men allerede valgt til konge, så der var intet arveproblem. Da han naturligvis ikke kunne regere et rige, der dækkede omkring det halve af den romersk-katolske kristenhed, blev der etableret en formynderregering, hvor Agnes kom til at spille en vigtig rolle. Men allerede i 1060 blev hun mobbet ud, valgte nu at forlade riget og rejste til Rom. Her knyttede hun sig til reformbevægelsens mænd, især *Ildebrando* og *Pietro Damiani*, begge italienere. Hun kom helt ind i inderkredsen og blev betragtet som en af dens sikreste støtter. Agnes blev en slags rejsende ambassadør for reformbevægelsen. Hun havde via sin fortid som kejserinde en mængde gavnlige kontakter – et meget stort netværk. En anden af reformbevægelsens sikre, kvindelige støtter var den mægtige markgrevinde *Mathilda af Toscana* (1046-1115), der bl.a. ejede borgen *Canossa*, der senere skulle blive verdensberømt pga. reformstriden. Såvel Agnes som Mathilda hædredes for deres indsats ved at blive begravet i Peterskirken.

1049 og reformatorerne

1/1 1049 døde den store abbed *Odilo af Cluny* efter ca. 55 år i embedet og ca. 86 år gammel. Han efterfulgtes af *Hugo af Semur*, der tidligere var valgt som afløser. Det kan måske se underligt ud at medtage Odilo her. Det er gjort både for at understrege hans meget store betydning i alle de år, han var abbed, og at netop var hans abbedtid, der fik en betydning for reformerne.

Umiddelbart inden – i december 1048 - udpegede Henrik 3. ved et koncilium i Worms sin slægtning *Bruno* som ny pave. Han var den tredje pave Henrik indsatte, efter at han i Sutri havde fyret de tre, der påstod at være valgt til embedet. Som nævnt kunne Henrik ikke acceptere en sådan uorden og valgte derfor som de følgende paver slægtninge, hvis loyalitet han følte sig sikker på. Brunos far var fætter til Conrad 2., Henriks far. Bruno tog pavenavnet *Leo* (9.). Han var født 21.6. 1002, blev 1026 biskop i Toul i Alsace-Lorraine/Lothringen, der på det tidspunkt var tysk. Da Leo ikke brød sig om den valgte metode, så han sørgede for at blive ”rigtig” valgt, da han nåede frem til Rom (på bare fødder, vandrende fra et sted i oplandet og ind til Peterskirken. Rigtigere kunne det ikke være.) Her blev han indsat i embedet 12.2. 1049.

Leo havde som biskop været stærkt involveret i reformering af stiftets klostre efter Cluny-metoden. På vejen fra Worms, efter udpegningen, til Rom, mødtes Leo i Besançon med Hugo, på det tidspunkt fungerende abbed i Cluny, for at tale om reformering af klostre. I Leos følge var der to mænd, *Humbert* fra klostret Moyennourtier og *Hugo* fra Remiremont-klostret. Hugo af Cluny var i selskab med bl.a. den italienske munk *Ildebrando di Soana* (*Hildebrand*). Et af dette mødes resultater var, at Ildebrando slog følge med Leo & co. Dette gjorde mødet til en verdenshistorisk begivenhed.

Leo og hans nu tre ledsagere udgjorde *reformpavedømmets* avantgarde. Clunys rolle havde

på det tidspunkt fungerende abbed i Cluny, for at tale om reformering af klostre. I Leos følge var der to mænd, *Humbert* fra klostret Moyennourtier og *Hugo* fra Remiremont-klostret. Hugo af Cluny var i selskab med bl.a. den italienske munk *Ildebrando di Soana* (*Hildebrand*). Et af dette mødes resultater var, at Ildebrando slog følge med Leo & co. Dette gjorde mødet til en verdenshistorisk begivenhed.

Leo og hans nu tre ledsagere udgjorde *reformpavedømmets* avantgarde. Clunys rolle havde som sådan ikke noget med pavemagten og reformerne dannede at gøre, men brugte Clunys særlige friheder som forbillede. Andre klostre havde nok fået en lignende, men ikke så omfattende frihed. Det hørte også med, at Cluny var den katolske verdens største kloster og et religiøst kraftcenter, der kunne måle sig med Rom.

Tiden er klostrenes storhedstid og Clunys betydning skyldtes altså ikke mindst abbed Odilo. Den lærde biskop *Fulbert af Chartres* kaldte ham for "munkenes ærkeengel" og en engelsk historiker har sagt, at "han (Odilo) var sin tids eneste skikkelse af virkelig europæisk format". Abbed Hugo var noget forbeholden over for de pavelige reformtanker i al deres radikalitet, og Odilo ville formentlig også have været det, hvis han havde kendt til dem. At det var nødvendigt med reformer var de begge – og de fleste andre at tidens ledende personligheder – helt med på. Der var én af reformidéerne som havde langt den største betydning for samfundene, og den idé skabte mange og tit også voldsomme problemer i den katolske verden. Det drejede sig om bispeudnævnelserne og alt hvad dertil hørte. Det, der oftest omtales som "*investiturstriden*". (Investitur er "ikklædningen" af en biskops værdighedstegn i forbindelse med hans udnævnelse.)

Det begyndte i det små i Leos pontifikat, men stridighederne blussede først op og da voldsomt, da Ildebrando i 1073 blev pave som Gregor 7. Bl.a. afsatte og bandlyste paven og kejseren hinanden flere gange m.m. Da Gregor var ildsjælen i foretagendet kaldes de tit også for "de gregorianske reformer". Men deres rødder stak langt dybere, helt tilbage til oldkirkens dage. For kejserrigets vedkommende var det sådan, at langt det meste af det, man med et moderne udtryk kunne kalde for centraladministrationen (især indkrasning af skatter, afgifter mv.) lå hos bisperne. Derfor var det pisenødvendigt for kejsermagten at have hånd i hanke med hvem, der blev bispes rundt omkring. Illoyale bisper var ensbetydende med problemer.

Reformernes hovedformål var at gøre kirken helt fri af de verdslige samfunds indflydelse, mens det verdslige samfund i stadig endda i højere grad skulle domineres af det gejstlige. I den tyske del af det vidtstrakte kejserrige var bisperne i praksis kongelige embedsmænd, der forvaltede den lokale administration, især mht. skatteopkrævning mv. Bisperne havde i forvejen veludviklede sekretariater (kancelier), så der var ingen grund til at opbygge et nyt pga. de statslige opgaver. Da bisperne hørte til rigets mægtigste mænd, var det meget vigtigt for kejseren, at det var loyale mænd, der bestred posterne.

De tyske bisper – og mange andre med dem – var ikke blot kongelige embedsmænd ud over deres gejstlige hverv, men havde også en anden betydning i samtiden. En del af dem tilhørte nemlig den kejserlige familie eller sidegrene til den, så de alene af den grund kom til at indtage vigtige politiske roller. Hvortil kom det militære potentielle, de også rådede over. Det var fra gammel tid almindeligt, at en biskop var velforsynet med tropper. Ikke sjældent lige så mange som de store, verdslige vasaller. Da Tysklands fornemste biskop, ærkebispem af Mainz, den tyske kirkes overhoved, kom i strid med kejseren, var det nødvendigt for kejseren at alliere sig med flere vasaller for at kunne måle sig med ærkebispens stridsmagt. Det var heller ikke helt sjældent, at nogle bisper, især ærkebisper, ved siden af det gejstlige embede også fungerede som hertuger mv. Hvilket selvsagt betød, at de rådede over endnu flere soldater end ellers. Dvs. svarende til kongens eller kejserens private hær. Og sådan var det ikke blot i Tyskland, men mange andre steder. Så fyrsterne havde ikke råd til at rage uklar med den gejstlige top. Sådan var det også i Danmark, hvad de berømte kirkekampe i 1200-tallet mv. tydeligt afslører.

hertuger mv. Hvilket selvsagt betød, at de rådede over endnu flere soldater end ellers. Dvs. svarende til kongens eller kejserens private hær. Og sådan var det ikke blot i Tyskland, men mange andre steder. Så fyrsterne havde ikke råd til at rage uklar med den gejstlige top. Sådan var det også i Danmark, hvad de berømte kirkekampe i 1200-tallet mv. tydeligt afslører. Også i Danmark havde bisperne nærmest fyrsteagtig status. Ifølge Jyske Lov var bisper de eneste uden for kongeslægten, der måtte "tage mænd", dvs. knytte væbnede (herre)mænd til sig. Men dog kun i deres eget stift.

Reformmodstanderne kunne ikke opfatte reformerne som andet end en klar og meget alvorlig trussel mod hele systemet. I kirkens ledende lag var der delte meninger. De bisper mv., der var tættest på den politiske magt i riget, ønskede ingen ændringer, mens andre gjorde, men måske ikke helt så radikalt som reformatorerne i Rom. De fleste reformtilhængere kom fra ordenskirken. Der var fra starten højtstående tyske gejstlige blandt reformtilhængerne. Der er nok en vis skæbnens ironi i, at da Henrik 3. i 1049 indsatte sine slægtinge, bl.a. Leo 9. var det netop ham og hans tyske, franske og flamske ledsagere, der for alvor satte reformarbejdet i værk. Valget i 1073 af Gregor 7. (Ildebrando) indledte den helt store styrkeprøve med kejsermagten. I Rom sad Agnes som hans nære veninde og medarbejder, og oppe nord for Alperne sad hendes søn Henrik 4., der for længst var blevet myndig og for alvor regerende kejser.

Det må have været en ganske forfærdelig situation for hende. Hele det svære ideologiske skyts var kørt frem på begge sider. Agnes forsøgte sig ved stadige rejser som mediator, men problemet var i praksis og på dette tidspunkt helt uløseligt. Dertil havde både Henrik og Gregor afgivet alt for mange løfter, forstærket med dyre eder. Det flød bogstaveligt talt med eder og forbandelser – begge veje. Agnes sloges for sagen i årevis. Indtil hun døde 14.12. 1077 i Rom.

Den nok mest berømte og myteomspundne begivenhed i forbindelse med investiturstriden var mødet mellem Henrik 4. og Gregor 7. på markgrevinde Mathildas borg Canosso i januar 1077. Det er herfra udtrykket Canossa-gang stammer. Billedet viser tv. abbed Hugo af Cluny, i midten kejseren, der bønfalder om at blive genoptaget i kirken efter at Gregor havde udelukket ham og de tyske stormænd havde krævet, at Henrik gjorde bod og blev genoptaget. Th. Mathilda. Det var hende og Hugo, der skulle forberede Henriks møde med Gregor. Henrik ydmygede sig og blev genoptaget, vandt den fulde magt i Tyskland, så han snart efter kunne bryde aftalen med Gregor og fortsætte striden, som Henrik så ud til at vinde i 1084, men dog ikke vandt. Deden fortsatte længe efter hans død i 1106. Men pavedømmet måtte dog slække på kravene.

Reparation og service af person- og lastbiler

samt

- aircon-service
- diagnose-test
- reparation af
div. maskiner

**Vi skruer på alt
-bare det kan ryge
og larme**

HAGESTED ApS
AUTOVÆRKSTED
v/**A**.K. Pedersen

Præstebrovej 48c • 4532 Gislinge • telf. 59 46 05 85
post@hagedsted-auto.dk - www.hagedstedauto.dk

Ildebrando di Soana (Hildebrand) alias Gregor 7

Gregor var allerede i sin samtid en stærkt omstridt skikkelse, og sådan forblev det længe efter hans død. I nyere tid er det så primært historikere af forskellig art, der er uenige om ham. Nogle ser ham som middelalderens største reformpave, ja måske alle tiders største af den slags, mens andre ser ham som en magtsyg kirkefyrste, der ville overtage den verdslige magts område etc.etc. "...jeg er ikke ude efter at vinde personlig ære, men vil fremme apostlenes.," skal han, før han blev pave, have sagt til abbed Hugo af Cluny – ifølge den hellige *Anselm af Canterburys* sekretær Eadmer, som noterede bemærkningen, mens de befandt sig i Cluny under Anselms eksil en gang i 1090'erne. Det var også reformstriden, der var årsag til Anselms eksil, og 80 år senere var en efterfølger, *Thomas Becket*, flygtet til kontinentet af samme grund. Han havde været Henrik 2.s gode ven og kansler, hvorfor Henrik gjorde ham til ærkebisp. Det betød at Thomas gik ind for kirkens frihed – dvs. reformerne – og så var Fanden løs. I 1170 så det ud til forlig, men i julen samme år myrdedes Thomas i sin domkirke af et par af Henriks mænd. Det fremkaldt endnu mere ballade for Henrik og pave Alexander 3. helgenkårede Thomas i 1173, og han blev en af Englands mest populære helgener. Men heller ikke den sag gjorde en ende på striden om reformerne. De apostle, som Ildebrando talte om, var *Peter og Paulus*, Roms skytshelgener, der meget heldigt begge var gravlagt i Rom. Det er også dem, der tales om, når man bruger udtrykket "*apostelfyrsterne*". De gamle stridspunkter, som reformbevægelsen gav nyt og mere intenst liv var simoni, cølibat og investitur. Cølibatet var nu ikke noget stridspunkt. Der var faktisk almindelig enighed om, at det skulle gennemføres fuldt ud, men altså kun for kirkens folk, så alle de verdslige kunne føle sig trygge, hvad det angik. Det var kirkens problem, og det lykkedes den ikke at gennemføre kravet helt i middelalderen. Derom vidner for mange bønfoldelser fra præstesønner om at få slået en streg over deres "uheldige" herkomst, så de kunne blive præster selv. Det er næppe kun sønner, som de pågældende præster har fået. Simoni er i den strenge formulering "salg af Helligånden", i den knap så strenge "salg af gejstlige embeder". Altså det at købe sig til et gejstligt embede uden at have de krævede kvalifikationer mv., men erstatte dem med klingende mønt. Det var i århundreder en udbredt uskik. Men ligesom cølibatet var det ikke noget, der rystede eller kunne ryste samfundet. Derfor var investituren det alvorligste og det med uimodgørlige. Det var ikke kun kejseren, der ikke ville lade bispeudnævnelserne glide sig af hænde. I den sag fik han støtte af de fleste, om ikke alle fyrster rundt om i den romerske kristenhed. Når en fyrste havde hånd i hank med bispeudnævnelserne, blev det nærmest umuligt for paven at sikre sig, at de rette, set med pavens øjne, blev valgt. Hvis kravet var blevet gennemført, som reformatorerne ønskede det, ville det have betydet en voldsom indblanding i rigernes politiske liv. Meget tæt på at være en rigtig revolution. Derfor blev striden så langvarig og så indædt. Den var langt fra Gregors opfindelse, men han var fra 1050'erne og til sin død den mest ihærdige og på sin vis også mest hensynsløse stridsmand for den. Da han døde så alt ud som hans totale nederlag, men ilden var altså ikke døet helt hen endnu. De berømte ærkebispesstridigheder i Danmark fra ca. 1250 og 70 år frem, anses af nogle historikere som (sene) udslag af reformstridighederne heroppe.

GF's Budgetstatus pr. 16.11.2019

	BUDGET	Pr. 16.11.	%
INDTÆGTER			
Kontingent	89.600	88.800,00	99,1
Indbetalinger til Drænfonden	22.400	22.200,00	99,1
Hjemmesiden	2.500	2.500,00	100,0
Annoncering i udhængsskabene	500	1.000,00	200,0
Gebyrer (rykker- og inkassosager)	0	150,00	–
Strandgårdsbladet		1.866,66	
Diverse			
I alt	115.000	116.516,6	101,3
UDGIFTER			
Dræn og slamsugning	19.000	0	–
Vejvedligeholdelse og snerydning	11.000	0	–
Fællesarealer	50.000	30.220,48	60,4
Badebro - driftsudgifter	8.000	1.898,00	23,7
Møder og generalforsamlinger	5.500	6.079,95	110,5
Kontor og EDB	1.500	178,80	11,9
Hjemmeside	3.500	2.153,00	61,5
Forsikringer	6.500	6.665,94	101,0
Gebyrer	2.500	221,00	9,0
Porto	1.000	250,00	25,0
Drænbidrag (200 kr. pr. parcel)	22.400	22.200,	99,1
Drænfond		6.595,00	
Diverse	500		
I alt	117.500	58.917,14	50,1

Kassererens bemærkninger til budgetstatus

Der har ikke været væsentlige ændringer i billedet af foreningens økonomi siden sidste nummer af Strandgårdsbladet.

Der er betalt en regning for etablering af brønd.

Arbejdet blev udført og faktureret i 2018, men fakturaen forsvandt i cyberspace i forbindelse med overdragelse af kassererposten. Beløbet udgør 6.595 kr.

Mange venlige hilsner

Mogens Kjær, kasserer

Illustrationen på bagsiden er en af den populære nissetegner Nisse-Møllers muntre illustrationer fra 1880-90'erne. Han hed egentlig Peter Nicolai Møller (1838-1910), levede hele sit liv i Kolding og blev som ung døv og senere stum, men mistede dog ikke humøret.

**Konsulent
orben Viltøft**

PC - Hjælp

Til almindelige brugere * Til almindelige priser

Koster ikke mere end en almindelig håndværker

Jeg giver gerne tilbud, inden jeg går i gang

Er i lokalområdet og kan løse stort set ethvert PC problem

Tlf.: 28 68 35 65 * Mail: it@viltøft.net

STRANDGÅRDSBLADET

Oplag: 125 eks.

Redaktion: Peter Brøns
Strandgården Øst 16
4300 Holbæk
Tlf. 6081 0543
E-mail: pb@brons.dk

Grundejerforeningen Strandgårdens bestyrelse:

Formand:	Hans Jørn Lykke	Strandgården Øst	30
Næstformand:	Kennet P. Jørgensen	Strandgården Øst	35
Kasserer:	Mogens Kjær	Strandgården Øst	29
Sekretær:	Angela Teglstrup	Strandgården Øst	2
Best. medlem:	Klaus Burnæs	Strandgården Øst	47
Suppleant:	Ole Mortensen	Strandgården Øst	45

GF's mail adresse: gf@strandgaarden-tusenaes.dk
GF's hjemmeside: www.strandgaarden-tusenaes.dk

*Vi kan nok ikke undgå at nævne, at det vist bliver
jul inden julesneen falder!!*

Alle læsere og annoncører ønskes en rigtig god jul og et godt nytår

arkiv.dk